

Irina Gorlova / Ірина Горлова,
director of the SMD company /
директорка компанії SMD

<https://www.linkedin.com/in/irinagorlova/>

Ukraine is in the flames of war

Overview of the pharmaceutical market for the period from February 2022 to April 2023

KEY FACTS ABOUT THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE¹

Ukraine is one of the largest countries in Europe. Our country ranks 56th in the world in terms of absolute GDP, and 119th in terms of GDP per capita. According to the World Bank², GDP per capita in 2021 was USD 4,836, the average annual growth over the past five years (2017 – 2021) was 16.5% per year.

Ukraine has a powerful pharmaceutical industry, where more than 150 manufacturers work.

The country is a member of the Pharmaceutical Inspection Cooperation Scheme (PIC/S)³, which opens wide opportunities for simplifying the registration and import of medicines to the PIC/S countries.

The capacities of domestic pharmaceutical manufacturers can be more actively used for import substitution of some drugs and medical products, as well as for export.

Market by product categories

The category that "grew" during the war year is patient care products (+27% in monetary (UAH) terms, MAT for March 2023 vs. MAT for March 2022).

The share of war-related categories increased the most among patient care products (surgical supplies, wound care products, artificial joints, etc.).

The indicators of personal hygiene products were better than in the general market (-5% vs. -18%, respectively, in value (UAH) terms). This is most likely due to the "spill-over" of products from destroyed/closed supermarkets and specialty shops to pharmacies in both the affected areas and those receiving the maximum number of internally displaced people (IDPs).

Market by sales channels

The volume of government purchases has increased

¹National Strategy 2030 <https://nes2030.org.ua/#rec246061582>

²<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=UA>

³The Pharmaceutical Inspection Co-operation Scheme (PIC/S) is a non-binding, informal co-operative arrangement between Regulatory Authorities in the field of Good Manufacturing Practice (GMP) of medicinal products for human or veterinary use. It is open to any Authority having a comparable GMP inspection system. PIC/S presently comprises 54 Participating Authorities coming from all over the world (Europe, Africa, America, Asia and Australasia). <https://picscheme.org/en/about>

Україна у полум'ї війни

Огляд фармацевтичного ринку за період з лютого 2022 по квітень 2023 р.

КЛЮЧОВІ ФАКТИ ЩОДО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ¹

Україна є однією з найбільших країн Європи. За абсолютним обсягом ВВП наша країна посідає 56-те місце у світі, а за рівнем ВВП на душу населення – 119-те. За даними Світового банку², ВВП на душу населення у 2021 р. становив USD 4836, середньорічний приріст за останні п'ять років (2017 – 2021 рр.) – 16,5% на рік. Україна має потужну фармацевтичну галузь, де працює понад 150 виробників. Країна є членом Pharmaceutical Inspection Cooperation Scheme (PIC/S)³, які відкривають широкі можливості для спрощення реєстрації та імпорту ліків до країн PIC/S. Потужності вітчизняних фармацевтичних виробників можна активніше використовувати для імпортозаміщення деяких ліків та виробів медичного призначення, а також для експорту.

Ринок за продуктовими категоріями

Категорія, яка «виросла» за рік війни, це засоби для догляду за пацієнтами (+27% у грошовому (UAH) вимірі, МАТ за березень 2023 р. проти МАТ за березень 2022 р.)

Частка пов'язаних з війною категорій зросла найбільшою мірою серед товарів для догляду за пацієнтами (хірургічні матеріали, засоби для догляду за ранами, штучні суглоби тощо).

Показники засобів особистої гігієни були кращими, ніж на загальному ринку (-5% проти -18% відповідно у вартісному (UAH) вимірі). Імовірно, це відбулось через «перетікання» продуктів із зруйнованих/закритих супермаркетів і спеціалізованих магазинів до аптек як на постраждалих територіях, так і на тих, які прийняли максимальну кількість внутрішньопереміщеного населення (ВПН).

Ринок за каналами продажів

Обсяг державних закупівель значно зріс і становить 40% від загального обсягу продажів ринку МАТ за березень 2023 р., що на 9% більше, ніж у попередньому році. Централізовані закупівлі, а саме закупівлі міжнародних закупівельних агентств (UNFPA, UNDP, Crown Agents) та закупівлі, здійснені Центральним закупівельним агентством «Медичні закупівлі України», значно збільшили свою ринкову частку – до 16% за МАТ у березні 2023 р. порівняно з 11% за аналогічний період минулого року. Суттєво зросли вплив на ринок і важливість програми реімбурсації «Доступні ліки». Враховуючи фіксовані ціни, програма «Доступні ліки» продемонструвала більший приріст в обсязі, ніж у вартісному вимірі, її частка ринку зросла з 3 до 6% у вартісному (UAH) вимірі. Децентралізовані державні закупівлі лікарень збільшили ринкову

Transformation of the Ukrainian pharmaceutical market – new opportunities and potential

Pharmaceutical Industry Review, September No 4 (97) 2023

significantly and is 40% of the total sales volume of the MAT market for March 2023, which is 9% more than the previous year.

Centralized procurement, namely procurement by international procurement agencies (UNFPA, UNDP, Crown Agents) and procurement by the Central Procurement Agency Medical Procurement of Ukraine, significantly increased its market share – up to 16% by MAT in March 2023 compared to 11% for the same period last year.

The influence on the market and the importance of the reimbursement the Affordable Medicines program have increased significantly. Taking fixed prices into account, the Affordable Medicines program showed greater growth in volume than in value terms, with its market share increasing from 3 to 6% in value (UAH) terms.

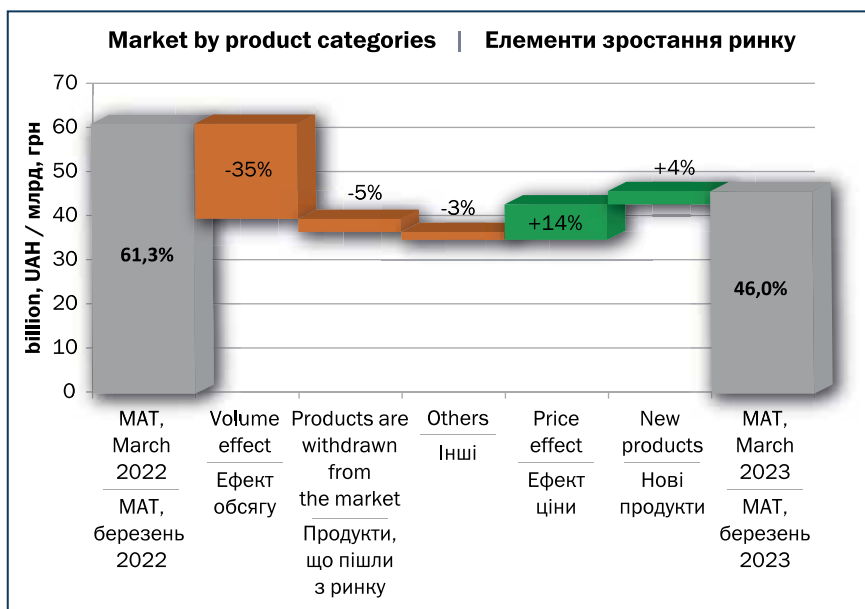
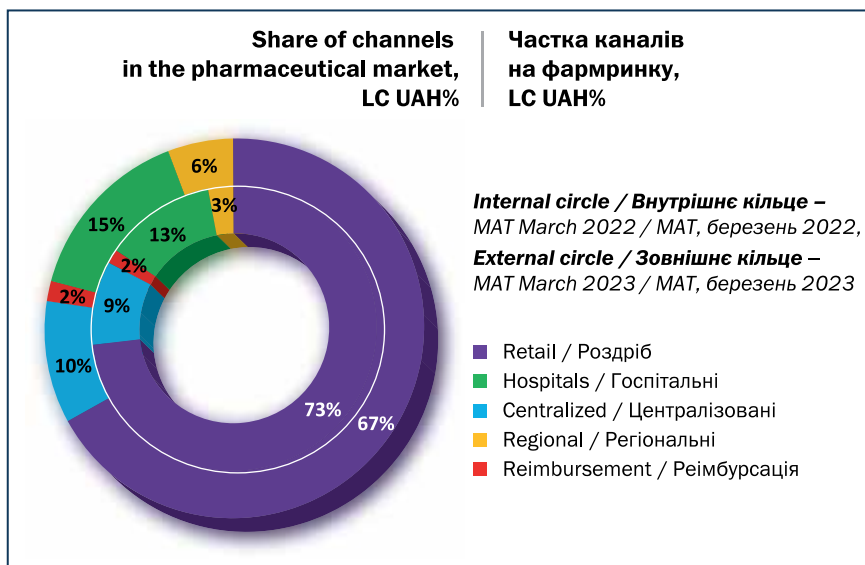
Decentralized government procurement of hospitals increased the market share in terms of value (UAH) to 18% for MAT in March 2023 compared to 14% for the same period last year.

The increase occurred in two directions: the first is the assortment of goods related to the war, which was purchased by certain medical institutions; the second – is regarding the internally displaced population (IDP) (this assortment was directed by the flow of IDP).

The total volume of the drug market for the entire war year according to MAT in March 2023 was UAH 46 billion or USD 1.2 billion.

The share of the category of drugs decreased mainly in the retail segment (-37% in kind and -28% in value (UAH) dimension) than in public procurement (-26 and -21%, respectively).

This led to an increase in the state's overall market share to 33% for MAT in March 2023 (vs. 27% for MAT in March 2022), including the Affordable Medicines reimbursement program. It is important that despite the difficult situation due to the war, the state has even increased funding

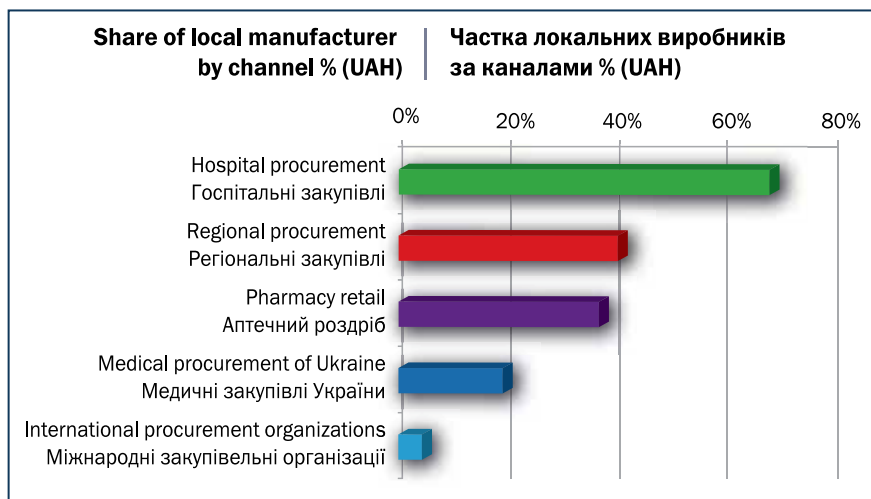

and already covers a third of the entire drug market. The share of reimbursement due to the expansion of the Affordable Medicines program in such categories as diabetes (insulin), mental and behavioral disorders, and Parkinson's disease also increased significantly. The biggest negative impact on the market was the effect of a decrease in natural volume; also slightly more products disappeared from the market than

new ones were launched (-5% vs. +4%). Indian, Russian, and Belarusian companies, as well as small manufacturers with niche products, left the market. The price effect had a positive effect on the market (+14%), but was lower than the rate of inflation (27% per year)⁴.

Import and local production

Ukraine has always been a traditionally powerful local manufacturer of medicines. Since January 2011⁵, our country

частку у вартісному (UAH) вимірі до 18% за МАТ у березні 2023 р. порівняно з 14% за аналогічний період минулого року. Збільшення відбувалося за двома напрямками: перший – це асортимент товарів, пов’язаних із військовою, який закуповували певні лікувальні заклади; другий – щодо внутрішньо переміщеного населення (ВПН) (цей асортимент прямував за потоком ВПН).

Ринок лікарських засобів

Загальний обсяг ринку ліків за весь воєнний рік за МАТ у березні 2023 р. становив 46 млрд грн або USD 1,2 млрд. Частка категорії лікарських засобів зменшилася переважно в роздрібному сегменті (-37% в натуральному і -28% у вартісному (UAH) вимірі), ніж у державних закупівлях (-26 і -21% відповідно).

Це призвело до збільшення загальної частки ринку держави до 33% за МАТ у березні 2023 р. (проти 27% за МАТ у березні 2022 р.), включаючи програму реімбурсації «Доступні ліки». Важливо, що попри складну обстановку через війну держава навіть збіль-

шила фінансування і покриває вже третину всього ринку ліків. Також суттєво зросла частка відшкодування за рахунок розширення програми «Доступні ліки» за такими категоріями, як цукровий діабет (інсулін), розлади психіки та поведінки, хвороба Паркінсона.

Елементи зростання ринку

Найбільший негативний вплив на ринок мав ефект зменшення натурального обсягу; також з ринку зникло трохи більше продуктів, ніж було запущено нових (-5% проти +4%). З ринку пішли індійські, російські та білоруські компанії, а також невеликі виробники з нішевою продукцією. Ціновий ефект позитивно вплинув на ринок (+14%), але був нижчим за показник інфляції (27% на рік)⁴.

Імпорт і локальне виробництво

Україна завжди була традиційно потужним локальним виробником ліків. Із січня 2011 р. наша країна є членом PIC/s⁵. Виробники ліків мають сертифіковані, відповідно до вимог GMP, виробничі потужності, великі виробники експортують ліки по всьому світу. Важливо

зазначити, що після значних коливань протягом перших місяців війни ринкова частка локальних виробників продовжила зростати і досягла 72,9% у натуральному і 40,3% у грошовому вимірі за результатами року війни.

В той же час частка ринку у вартісному вимірі (UAH) місцевих виробників суттєво відрізняється залежно від каналу: від 70% у лікарняних, 42% у регіональних закупівлях, 38% у роздрібному сегменті, 20% у закупівлях, які здійснює Центральне закупівельне агентство «Медицинські закупівлі України», до 2% у центральних тендерах, що проводять міжнародні закупівельні організації.

Найменша кількість місцевих виробників у централізованих закупівлях пояснюється високою часткою закупівель патентозахищених препаратів, які входять до номенклатурних переліків та загальнодержавних програм.

Місцеві виробники мають вищу частку ринку безрецептурних продуктів (29% у UAH) порівняно з імпортом (24%) і середнім по ринку (26%). Ця частка загалом є стабільною протягом останніх 3 років.

Рейтинг країн походження також залишається досить стабільним: місцеві виробники посідають 1-ше місце зі зростаючою часткою ринку, Німеччина та Індія – стабільно 2-ге та 3-тє місця, незважаючи на рішення деяких індійських компаній призупинити діяльність або навіть залишити український ринок. Китайські виробники відвоюють частку ринку (переважно за рахунок вакцини проти COVID-19).

Зміни структури ринку та рейтинги

Не відбулося суттєвих змін у TOP-10 роздрібного ринку. «Фармак» утримав лідерство, «Дарниця» наблизилася до нього, потіснивши «Санофі» на третю позицію. Положення компанії TEVA є стабільним, «Асіно Фарма» та «Київський вітамінний завод» покращили свої позиції. Такі виробники, як «Артеріум», «Кусум Хелскер», KRKA і «Менаріні», навпаки, дещо втратили свої по-

⁴<https://www.epravda.com.ua/news/2023/01/10/695830/>

⁵<https://picscheme.org/en/members?payselect=UA>

Transformation of the Ukrainian pharmaceutical market – new opportunities and potential

Pharmaceutical Industry Review, September No 4 (97) 2023

Table. Rating of corporations: the entire market of medicines, MAT March 2023 /

Таблиця. Рейтинг корпорацій: увесь ринок лікарських засобів, МАТ за березень 2023 р.

Corporation / Компанія	Rank / Місце	MS (UAH%)	GR	EI	Procurements share / Частка закупівель	
Farmak / «Фармак»	1 →	5,7% ↘	█	-30%	93	█ 27%
YURIA-PHARM / «Юрія-Фарм»	2 →	4,6% →	█	-12%	117	█ 70%
Darnitsia / «Дарниця»	3 →	4,5% ↑	█	2%	136	█ 32%
Arterium / «Артеріум»	4 →	3,5% →	█	-20%	106	█ 31%
Sanofi / «Санофі»	5 ↓	2,7% ↓	█	-52%	65	█ 4%
Novartis / «Новартіс»	6 ↑	2,6% →	█	-17%	110	█ 28%
TEVA / «Тева»	7 →	2,6% →	█	-25%	100	█ 3%
Zdorovye Group / «Група Здоров'я»	8 ↓	2,6% ↘	█	-39%	81	█ 43%
Acino Pharma / Ацино фарма	9 ↘	2,6% →	█	-21%	105	█ 4%
Kyiv Vitamin Factory / «Київський вітамінний завод»	10 ↑	2,2% ↘	█	-11%	118	█ 2%
Kusum Healthcare / Кусум Хелскер	11 ↘	2,2% →	█	-24%	101	█ 2%
KRKA / КРКА	12 ↘	2,1% →	█	-25%	100	█ 1%
Menarini / Менаріні	13 →	2,0% →	█	-26%	98	█ 1%
Servier Group / Група Серв'є	14 ↑	1,9% →	█	-18%	110	█ 8%
Sinovac / Сіновак	15 ↑	1,9% ↑	█	228%	437	█ 100%
Bayer Healthcare / Bayer Healthcare	16 ↓	1,9% →	█	-32%	91	█ 12%
LEKHIM Group / Група ЛЕКХІМ	17 →	1,7% →	█	-23%	103	█ 7%
Mistral Capital Management / Mistral Capital Management	18 ↑	1,7% ↘	█	-2%	131	█ 79%
Novo Nordisk / Novo Nordisk	19 ↑	1,7% →	█	-13%	115	█ 31%
Phizer Incorporated / Pfizer Incorporated	20 ↓	1,6% ↘	█	-39%	81	█ 44%

is a member of PIC/s. Drug manufacturers have GMP-certified production facilities and the biggest manufacturers export drugs all over the world. It is important to note that after significant fluctuations during the first months of the war, the market share of local manufacturers continued to grow and reached 72.9% in physical terms and 40.3% in monetary terms by the end of the war year. At the same time, the market share in terms of value (UAH) of local manufacturers differs significantly depending on the channel: from 70% in hospital procurement, 42% in regional procurement, 38% in the retail

segment, 20% in procurement carried out by the Central Procurement Agency Medical Procurement of Ukraine, up to 2% in central tenders carried out by international procurement organizations. The least number of local manufacturers in centralized purchases is explained by the high share of purchases of patent-protected drugs that are included in nomenclature lists and national programs. Local manufacturers have a higher market share of over-the-counter products (29% in UAHs) compared to imports (24%) and the market average (26%). This share has been generally stable over the past 3 years.

The ranking of the countries of origin also remains quite stable: local manufacturers occupy the 1st place with a growing market share, Germany and India are consistently in the 2nd and 3rd places, despite the decision of some Indian companies to suspend their activities or even leave the Ukrainian market. Chinese manufacturers are regaining market share (mostly due to the vaccine against COVID-19).

Changes in market structure and ratings

There were no significant changes in the TOP-10 of the retail market. Farmak kept the lead, and Darnitsia came close to it,

Table. Procurements ranking by corporation, MAT March 2023 /
Таблиця. Рейтинг закупівель за компаніями, MAT березень 2023 р.

Corporation / Компанія	Rank / Місце	MS (UAN%)	GR	EI
YURIA-PHARM / «Юрія-Фарм»	1 →	11,7% ↑	11%	129
Sinovac / Сіновак	2 ↑	7,2% ↑	228%	381
Farmak / «Фармак»	3 →	5,6% ↓	-26%	86
Darnitsia / «Дарниця»	4 ↑	5,3% ↑	74%	203
Mistral Capital Management / Mistral Capital Management	5 ↑	5,0% ↑	9%	126
Roche / «Рош»	6 →	4,7% →	-11%	103
PC Vista / «ФК Віста»	7 ↑	4,2% ↑	98%	230
Zdorovye Group / «Група Здоров'я»	8 ↓	4,0% ↓	-43%	66
Arterium / «Артеріум»	9 →	3,9% →	-8%	106
Biopharma Plasma / «Біофарма Плазма»	10 →	3,7% ↑	9%	127
Novartis / Novartis	11 ↑	2,7% ↑	55%	180
Pfizer Incorporated / Pfizer Incorporated	12 ↓	2,5% →	-28%	84
Octapharma/ Octapharma	13 →	2,0% →	-32%	79
Viatrix/ Viatrix	14 ↑	1,9% ↑	132%	269
Novo Nordisk/ Novo Nordisk	15 ↑	1,9% →	44%	168
Boehringer Ingelheim/ Boehringer Ingelheim	16 ↑	1,6% ↑	81%	210
Intas Pharmaceuticals Limited/ Intas Pharmaceuticals Limited	17 ↑	1,6% ↑	527%	728
Merck Sharp & Dohme/ Merck Sharp & Dohme	18 ↑	1,3% →	12%	131
Novopharm-Biosyntez / «Новофарм-Біосинтез»	19 ↓	1,2% →	-35%	76
Infuzi / «Інфузія»	20 ↑	1,2% →	-5%	111

зиції в рейтингу, але залишилися в першій десятці.

У сегменті держзакупівель першість залишилася за «Юрія Фарм», за нею йде «Сіновак» (виробник вакцини від COVID-19). Компанія «Фармак» є третьою у цьому сегменті. «Дарниця» скоротила свою частку ринку, Mistral Capital Management, «Рош», «ФК Віста» і «Артеріум» значно покращили свої позиції у ТОП-10. «Група Здоров'я», розташована в Харкові, дещо втратила позиції, але все ще залишається у ТОП-10.

В ринковому асортименті продовжували зменшуватися продажі та

частка ринку ін'єкційних антибіотиків, антитромботичних засобів (еноксапарин) та глюкокортикоїдів, характерних для періоду COVID. Також зменшилося споживання антиварикозних, протидіарейних препаратів та засобів для лікування горла і носа. Відповідно до значного зменшення окремих груп населення релевантні категорії також демонструють таку саму динаміку. Наприклад, популяція дітей зменшилася на 40% через міграцію, що призвело до зниження обсягу реалізації рідких дитячих лікарських форм,

як-то: обсяг J01/DG (системні антибактеріальні препарати у пероральних рідких звичайних формах) зменшився на 56% порівняно з попереднім роком, R06/DG (системні антигістамінні препарати в рідких звичайних формах) – на 47% тощо. Також зменшилось споживання назальних (-56%) та вушних препаратів (-41%). Таким чином, групи продуктів, що переважно споживають діти і жінки, мали передбачувано нижчий попит через значне зменшення популяції саме цих груп населення.

Значно зросли продажі онкологічних препаратів, вакцин (завдяки великим пожертвам) та імунодепресантів. Крім того, змінилася структура їхніх продажів (враховуючи значні надходження адресної гуманітарної допомоги). Усе це пов'язане зі значним зростанням обсягу державних закупівель. Споживання інфузійних розчинів, гемостатиків, наркотичних анальгетиків, анксиолітиків, психолептиків, ненаркотичних анальгетиків тощо зросло. Також збільшилося споживання антигіпертензивних препаратів (особливо тих, що впливають на ренін-ангіотензинову систему).

Особливо слід відзначити збільшення споживання засобів з анксиолітичними та седативними властивостями (насамперед гідазепаму), а також багатьох інших, у тому числі препаратів рослинного походження. Обсяг продажу окремих товарів перевищив такий минулого року. Широке використання цих продуктів, можливо, компенсує відносно низьке споживання антидепресантів (навіть включення групи антидепресантів у програму реімбурсації «Доступні ліки» поки що не вплинуло на зростання їх споживання).

Чинники, які впливають і надалі впливатимуть на розвиток фармацевтичного ринку

Основним чинником стабілізації та зростання ринку будуть програми державного фінансування (базове гарантоване лікування в стаціона-

pushing Sanofi to the third position. TEVA's position is stable, and Acino Pharma and Kyiv Vitamin Factory have improved their positions. Manufacturers such as Arterium, Kusum Healthcare, KRKA, and Menarini, on the contrary, somewhat lost their positions in the rating but remained in the top ten.

In the segment of state procurement, the primacy remained with Yuriya Pharm, followed by Sinovac (manufacturer of the vaccine against COVID-19). Farmak is the third company in this segment. Darnitsia reduced its market share, Mistral Capital Management, Roche, PK Vista and Arterium significantly improved their positions in the TOP-10. Zdorovye Group, located in Kharkiv, lost some positions but remains in the TOP-10. In the market mix, sales, and market share of injectable antibiotics, antithrombotic agents (enoxaparin) and glucocorticoids continued to decrease, typical for COVID period. The consumption of anti-varicose, anti-diarrheal drugs, and means for the treatment of the throat and nose also decreased.

Of the significant decrease in certain population groups, the relevant categories also show the same dynamics. For example, the population of children has decreased by 40% due to migration, which has led to a decrease in the volume of sales of liquid pediatric dosage forms, such as the volume of J01/DG (systemic antibacterial drugs in oral liquid conventional forms) has decreased by 56% compared to the previous year, R06 /DG (systemic antihistamines in liquid conventional forms) – by 47%, etc. Consumption of nasal (-56%) and ear preparations (-41%) also decreased. Thus, groups of products mainly consumed

by children and women had a predictably lower demand due to a significant decrease in the population of these particular population groups. Sales of oncology drugs, vaccines (thanks to large donations), and immunosuppressants have increased significantly. In addition, the structure of their sales has changed (taking into account the significant receipts of targeted humanitarian aid). All this is connected with a significant increase in the volume of public procurement. Consumption of infusion solutions, hemostatic agents, narcotic analgesics, anxiolytics, psycholeptics, non-narcotic analgesics, etc. increased. The consumption of antihypertensive drugs (especially those affecting the renin-angiotensin system) has also increased. The increase in consumption of drugs with anxiolytic and sedative properties (primarily gidazepam), as well as many others, including herbal preparations, was noted. The volume of sales of individual products exceeded that of last year. The widespread use of these products may be compensating for the relatively low consumption of antidepressants (even the inclusion of a group of antidepressants in the Affordable Medicines reimbursement program has not yet affected their consumption).

Factors that affect and will continue to affect the development of the pharmaceutical market

The main factor in market stabilization and growth will be state funding programs (basic guaranteed treatment in hospitals and further development of the Affordable Medicines reimbursement program).

In the short-term perspective, pediatric and gynecological groups of products will be displaced by those focused on the treatment of post-traumatic syndrome, with a further increase in the share of drugs for the treatment of chronic diseases and diseases in the elderly.

Local manufacturers and generic companies will continue to have an advantage in both retail and government procurement due to their wide range and affordability. Originators will have sales potential in large cities with multidisciplinary and specialized private clinics. The market is changing and will continue to change geographically. Western regions will show predominant growth according to the number of IDP, demographic distribution, and income distribution.

The development of hospitals connected with the war, their equipping with modern surgical, orthopedic, and resuscitation equipment, forced training, and the acquisition by the staff of colossal unique clinical experience will create the basis for the creation of modern multidisciplinary national clinics of world importance.

The long-term perspective envisages significant growth of the pharmaceutical market with the support of a broad international coalition of countries focused on post-war reconstruction and the development of Ukraine's economic potential based on the movement towards EU and NATO membership. ■

<http://smd.net.ua/>

рах та подальший розвиток програми реімбурсації «Доступні ліки»). У короткотерміновій перспективі педіатричні та гінекологічні групи продукції будуть витіснені тими, які орієнтовані на лікування посттравматичного синдрому, з подальшим зростанням частки препаратів для лікування хронічних захворювань та захворювань в осіб літнього віку. Місцеві виробники та генеричні компанії й надалі матимуть перевагу як у роздрібних, так і в державних закупівлях завдяки широкому асортименту і доступності

цін. Оригінатори матимуть потенціал продажів у великих містах із багатoproфільними та спеціалізованими приватними клініками. Ринок змінюється і буде й надалі змінюватися географічно. Західні регіони демонструватимуть переважно зростання відповідно до кількості ВПН, демографічного розподілу та розподілу доходів. Розвиток лікарень, пов'язаний з війною, їхнє оснащення сучасним хірургічним, ортопедичним, реані-

маційним обладнанням, форсована підготовка та отримання персоналом колосального унікального клінічного досвіду створять основу для створення сучасних багатoproфільних національних клінік світового значення. Довгострокова перспектива передбачає значне зростання фармацевтичного ринку за підтримки широкої міжнародної коаліції країн, орієнтованих на післявоєнну відбудову та розвиток економічного потенціалу України на основі руху до членства в ЄС і НАТО. ■

